

Qərbin COP-un ev sahiblərini hədəf alan böhtan kampaniyaları məqsədlərə nail olunmasını çətinləşdirir - TƏHLİL

Beynəlxalq səviyyədə COP-a ev sahibliyi edən ölkələrin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı mövqeyini zəiflətmək və maliyyə öhdəliklərini gecikdirmək üçün Qərb tərəfindən bəzi hallarda böhtan və şantaj kampaniyalarına start verilir. Bu kampaniyalarla həmin ölkələrin iqlim öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi iddia edilir, korrupsiya və ya insan hüquqlarını pozmaq kimi müxtəlif məsələlərdə ittiham olunurlar.

Bu fikirlər “İnformasiya və Sosial Təşəbbüslərə Dəstək” İctimai Birliyinin sədri Cəsarət Hüseynzadənin iqlim dəyişiklikləri ilə bağlı beynəlxalq proseslərə dair problemləri təhlil edən məqaləsində yer alıb. [AZƏRTAC](#) məqaləni təqdim edir.

COP zirvələrinin önəmi və məqsədləri

COP (Conference of the Parties) zirvələri iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin beynəlxalq səviyyədə müzakirə edildiyi və global razılaşmaların əldə edildiyi ən önəmli platformalardan biridir. Bu toplantılarda inkişaf etmiş ölkələrin üzərinə düşən maliyyə öhdəlikləri, iqlim dəyişikliyinə yaratdığı fəsadların qarşısını almaq üçün daha az inkişaf etmiş və həssas ölkələrə dəstək göstərmələrini nəzərdə tutur.

Qərbin maliyyə öhdəliklərindən yayınma strategiyaları

Son illərdə Qərbin bu maliyyə öhdəliklərindən yayınmaq üçün müxtəlif üsullara əl atdığı müşahidə olunur. Qərb ölkələrinin COP toplantılarında maliyyə öhdəliklərindən qaçma strategiyası, təəssüf ki, ənənəvi bir praktika halına gəlib. Bunun ən bariz nümunələrindən biri, ev sahibi ölkələrə qarşı yönələn ittiham və təzyiq kampaniyalarıdır.

Beynəlxalq səviyyədə COP-a ev sahibliyi edən ölkələrin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı mövqeyini zəiflətmək və maliyyə öhdəliklərini gecikdirmək üçün Qərb tərəfindən bəzi hallarda böhtan və şantaj kampaniyalarına start verilir. Bu kampaniyalarla həmin ölkələrin iqlim öhdəliklərini yerinə yetirməkdə çətinlik çəkdiyi vurğulanır, həmçinin onlara korrupsiya və insan hüquqlarının pozulması kimi müxtəlif ittihamlar irəli sürülür.

Qərbin laqeydliyinin səbəbləri

Bu cür taktikaların arxasında duran əsas səbəb, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə maliyyə vəsaitlərinin miqyaslı şəkildə ayrılması ilə bağlı Qərbin istəksizliyidir. Bəzi beynəlxalq təşkilatların hesabatına görə, inkişaf etmiş ölkələr 2020-ci ilə qədər illik 100 milyard dollar iqlim maliyyəsi ayırmaq öhdəliyi götürüb, lakin bu rəqəm tam təmin edilməyib. Həmçinin məlumatlara əsasən, bəzi Avropa ölkələri bu məqsədə çatmaq üçün yalnız minimal maliyyə dəstəyi göstərib. Bu faktlar Qərbin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirməkdə tərəddüd etdiyini göstərir.

Azərbaycanın COP hazırlığı və beynəlxalq səyləri

Azərbaycanın COP-a qısa müddətdə hazırlığı və bu tədbiri təşkil etmək üçün göstərdiyi səylər beynəlxalq miqyasda diqqət çəkib. Azərbaycan bu hazırlığı qısa müddətdə həyata keçirərək, lazımı resursları səfərbər edib və əsas infrastrukturunu modernləşdirib. Prezident İlham Əliyevin “COP29-a ev sahibliyi edəcək ölkə kimi yaşıl enerjiyə keçid prosesində öndə gedənlərdən olmaq bizim üzərimizə düşən öhdəlikdir” sözləri, ölkənin bu mövzudakı əzmini nümayiş etdirir.

Digər ölkələrlə müqayisədə Azərbaycan bu hazırlıq prosesini sürətlə həyata keçirərək ev sahibliyi üçün lazım olan infrastrukturunu və təşəbbüsləri qısa müddət ərzində təmin edib. Bu, ölkənin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə verdiyi əhəmiyyətin göstəricisi olmaqla yanaşı, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə etibarlı tərəfdaş olduğunu sübut edir.

Yaşıl enerjiyə keçid və diskriminasiya

Azərbaycanın yaşıl enerjiyə keçid siyasətinə sadıqlığı və bu istiqamətdə götürdüyü öhdəliklər də diqqətəlayiqdir. Ölkə, enerji istehsalçısı olmasına baxmayaraq, bərpaolunan enerji mənbələrinə böyük sərmayələr yatırır və bu sahədə qabaqcıl təşəbbüsləri ilə tanınır. Məsələn, son beş ildə Azərbaycanın bərpaolunan enerji layihələrinə sərmayə qoyuluşu diqqət çəkir. Ümumilikdə isə Azərbaycan 2027-ci ilədək 2,8 milyard ABŞ dolları həcmində BOEM (bərpa olunan enerji mənbələri) layihələrinin icrasını planlaşdırır. Bu da yaşıl enerji potensialının inkişafına verdiyi önəmi nümayiş etdirir. Bununla belə, Azərbaycan iqlim təhlükəsizliyinə verdiyi vacib dəstəyə baxmayaraq enerji istehsalçısı olduğu üçün bəzi hallarda diskriminasiyaya məruz qalır. Bu yanaşma, beynəlxalq iqlim mübarizəsində ədalətli yanaşmanın təmin olunmasını daha da zəruri edir.

Global təhlükə

Bunun nəticəsində, inkişaf etməkdə olan ölkələr, xüsusilə də Afrikada və Asiyanın bəzi hissələrində yerləşənlər, iqlim dəyişikliyinə yaratdığı təbii fəlakətlərin təsirindən daha çox əziyyət çəkirlər. Qərbin maliyyə yardımlarını kəsmək və ya gecikdirmək üçün apardığı bu kampaniyalar, əslində qlobal iqlim təhlükəsizliyinə qarşı ciddi bir təhdid yaradır və iqlim ədalətinin təmin edilməsini çətinləşdirir.

COP konfranslarının əsas məqsədi dünya ölkələrinin ortaq məsuliyyətlərə qoşulmasını və ədalətli maliyyə dəstəyinin təmin edilməsini həyata keçirməkdir. Buna baxmayaraq, Qərbin ev sahibi ölkələri hədəf alan böhtan və şantaj kampaniyaları, bu məqsədlərə nail olunmasını çətinləşdirir və beynəlxalq iqlim dəyişikliyi mübarizəsinə kölgə salır. Buna görə də, beynəlxalq ictimaiyyətin bu cür taktikaların fərqiində olması və inkişaf etməkdə olan ölkələrin haqqını qorumaq üçün səs çıxarması vacibdir.

AZƏRTAC
2024, 2 noyabr